

ԿՐՕՆԱԿԱՆ (ԴԱՍԵՐ ԱԿԵՏԱՐԱՆԷՆ)

ԱՂՕԹՔԻՆ ԴԵՐԸ

ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ՄԱՐԴՈՒ ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Որ ո՛ր ունիցի՞ս ասցի ճմա (Մատկ. Գ. 25)

Մեր վերջին դասին մէջ ըսինք, «Քրիստոսի հոգին ամենէն փառաւոր արտայայտութիւնն է Աղօթքը»: «Աղօթքը նոյն ինքն արթուն հոգին է, որ չիյնար փորձանքներու մէջ»: «Կիրքերու և իղձերու կռակաշտութիւններէն ազատ հոգին փառաւորումն է Աղօթքը»:

Այս սահմանումներն ու հաւաստումները ըրինք ջոյց տալու համար թէ Աղօթքը մեր սովորաբար հասկըցածէն և կատարածէն տարբեր իրականութիւն մըն է հաւատացեալներու կեանքին մէջ:

Պէտք է խոստովանել որ Աղօթքի մասին մեր ունեցած թիւրիմացութիւնները ինչ չեն և ատոնց աղիցեցութիւնը մեր մղաքին և հաւատքին վրայ ծնունդ կուտան տխուր փորձառութիւններու մեր կեանքին մէջ, և մենք կ'սկսինք հարկ եղած կարեւորութիւնը չտալ Աղօթքին և հետք հեռէ ու ծանալ անկէ և կորսնցնել անոր արժէքը:

Երբ Աղօթքը կը դադրի, զոր օրինակ, շահախնդրական ըլլալէ, այն ատեն ինքն կը փարատին թիւրիմացութիւնները: Եւ որպէսզի շահախնդրական չըլլայ Աղօթքը, պէտք է աւելի մշակենք մեր կեանքին հոգեւոր կողմերը: Մարդ ո՛րչափ կապուի նիւթի, ո՛րչափ նիւթական շահեր հետապնդէ իր կրօնքին մէջ, այնչափ կը հեռանայ կրօնքին հոգեւորութենէն, և Աղօթքը սին աշխատանքի մը յուսախաբութիւնը կ'արթնցնէ իր մտածութեան մէջ:

Կրօնքը չուրանար նիւթին արժէքը մեր կեանքի պէտքերուն մէջ: Սխալ է այն կարծիքը թէ հոգեւոր ըլլալու համար պէտք է անարգել նիւթը: Ասիկա չափազանցութիւն մըն է: Ընդհակառակը նիւթին և նիւթականին պէտքն ու արժէքը բարձրացնելու ենք կրօնքով, հոգեւոր օժութեամբ: Իրամը, զոր օրինակ, որ ամէն ինչ չէ՛, սակայն ամէն ինչ եղած է մարդոց կեանքին

մէջ իբրեւ նիւթ. ատոր դերը անուրանալի է մարդկային կեանքի տնտեսութեան մէջ, պէտք է որ օրհնութիւն մը ընենք զայն՝ զնկելով զինքն հոգեւորին տիրապետութեան ներքէն: Իրամը պէտք չէ որ պաշտուի, այլ պէտք է որ ծառայէ ազնիւ, հոգեւոր նպատակներու:

Աւետարանին սկզբունքը սա՛ է նիւթական պէտքերու ստացման մասին. նախ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը, յետոյ ուրիշ բաներ: Մեր փրկիչը, Աղօթքի համար հիմնական պայման ըրաւ ասիկա, և Հայր մերը տուաւ իբրեւ օրինակ Աղօթքին, որուն ըսկեղրն է Աստուած ու Աստուծոյ թաղաւորութիւնը և յետոյ հաց, վաճաղի միայն հացով չէ որ կ'ապրի մարդ կամ կ'ապրի հացի համար, այլ աւելի բարձր և աւելի ազնիւ նպատակներ կը հետապնդէ հաց ուտող մարդը: Հայր անհրաժեշտ սնունդն է կեանքին, բայց մարդիկ միայն և միայն այդ սնունդը առնելու համար չէ որ կ'ապրին. ծանօթ ասացուածով՝ մարդ կ'ապրի ո՛չ թէ ուտելու համար, այլ կ'ուտէ որպէսզի ապրի, և ապրի՝ առտուել կեանքի տիրանալու համար, ինչ որ բուն նպատակն է կեանքին:

Արդ՝ Աղօթքը ի՞նչ դեր ունի մեր կեանքին մէջ:

Եթէ մարդկային կեանքին նպատակն է նիւթէն վեր ելլել, հոգեւորականաց, կրօնականաց, այն ատեն անհաճախելի Աղօթքը անհրաժեշտ պայմանն է հոգեւոր և կրօնական էութիւնը կերտելու համար մարդուն ներսը: Երբ կ'աղօթէք միայն հացի համար, ամենէն յառաջ տանց Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ուզելու, չէք կրնար ըստանալ հացը:

Աղօթքը բաղմապատիկ կը փոխարինէ հաւատքը, եթէ ունիս զայն: Ձեռ կրնար աւագէ հիմ պատրաստել և անոր վրայ շինել մեծ, ամբակառոյց տուն մը. այդպիսի տուն մը չի զիմանար անձրևի և հեղեղի սպառնալիքներուն: Ձեռ կրնար քրիստոնէութիւնը, հոգեւոր կեանքը հասկընալ, զարգացնել և արդիւնաւորել, եթէ չզիտնաս Աղօթքը. և մեր նախորդ դասին մէջ բացատրեցինք արդէն թէ քրիստոնեայ մարդը Յիսուս-Քրիստոսին նմանելու համար պէտք է Աղօթէ Անո՛ր պէս: Երբ ունիս աղօթքի գիտութիւնը, աղօթքի հաւատքը,

աւելին պիտի տրուի քեզի. երբ չունիս, ո՛չ միայն բան մը չի տրուիր քեզի, այլև ունեցածդ ալ պիտի կորսնցնես: Աւետարանին գործնական և գեղեցիկ սկզբունքներէն մէկն է — Ունեցողին պիտի տրուի:

Ունեցողին պիտի տրուի: — Անշուշտ, առաջին ականարկով, տարօրինակ սկզբունք մը կը թուի ասիկա մեզի: Ո՛րչափ աղքատներ, կարօտներ և չքաւորներ կան որ իրաւունք ունին ստանալու ինչ որ չունին, ինչու ալ ունեցողին: Անբարոյականութիւն մը չէ՞ ասիկա: Չէ՞ որ մենք ալ յաճախ կ'ըսենք ունեցողներուն և ունեւորներուն՝ թէ տուէ՛ք աղքատին, տրուէ՛ք ամէն տեսակ կարօտութիւն դարմանելու համար: Ինչ որ տարօրինակ կը թուի ասոր մէջ, իրական չէ: Խնդիրը աղքատն ու կարօտը հոգալու վրայ չէ: Խնդիրը ունեւորի և չունեւորի վրայ ալ չէ: Խնդիրը իր բարոյական և նիւթական արժէքները օրինաւոր միջոցներով շահեցնողներու և բազմապատկողներու վրայ է: Ամէն ունեցող հարուստ չէ. ամէն հարուստ երջանիկ չէ: Մնասնեւ առական մէջ երբ Փրկիչը դատապարտեց իրեն վստահուած արժէքը գետինը թաղող մարդը, տոով ցոյց տուաւ թէ կան մարդիկ որ իրենց տրուած շնորհները չեն կրնար արժեցնել. իսկ երբ ըսաւ՝ առէ՛ք զրամը այդ անշնորհ մարդուն ձեռքէն և տուէ՛ք անոր որ կըրցաւ իրեն վստահուած մեծ արժէքը անկեցընել և բազմապատկել, տոով ալ ցոյց տուաւ թէ անոնք որ արժեցնել գիտեն, անոնց իրաւունքն է աւելին ունենալ: Եւ ասիկա մեր կեանքին իրականութիւններէն մէկն է: Մենք մեր զրամները կը վստահինք պատուաւոր և մեծ զրամատուններու և ոչ թէ անվստահի, անծանօթ, փոքրիկ հաստատութիւններու: Առաջինները որ ունին մեծ զրամագլուխը, անոնք են որ գիտեն իրենց վստահուած գումարները արժեցնելու և շահեցնելու հնարքը: Կրօնքի մէջ ալ այսպէս է. ո՛վ որ հաւատք ունի, անոր պիտի տրուի. վասնզի հաւատացեալ մարդը միայն կրնայ աղօթել և վայելի իր Աղօթքին շնորհները: Անշահախնդիր Աղօթքն է ասիկա, Յիսուս-Քրիստոսին ուսուցած Աղօթքը, նոյն ինքն Յիսուս-Քրիստոսին Աղօթքը:

Մեր նախորդ երկու դասերուն նիւթերն

էին Կեանքին քուն սրժիքը և Քրիստոսի հոգին: Արդ՝ իբրեւ քրիստոնեայ հաւատացեալներ՝ եթէ կ'ուզենք Քրիստոսով յայտնուած կեանքին տիրանալ, այսինքն աւելի կեանքին, պարտինք ունենալ Քրիստոսի հոգին, և եթէ կ'ուզենք ունենալ Քրիստոսի հոգին, պարտինք Քրիստոսի նմանիլ, իսկ նմանելու համար Քրիստոսի՝ պարտինք աղօթել Անոր պէս, և այն տուն միայն պիտի զգանք և պիտի հասկնանք թէ ի՞նչ է Աղօթքը, և ի՞նչ է Աղօթքին զերբ հաւատացեալ մարդու կեանքին մէջ: — Վասն զի Որ ոք ունիցի քաջի նմա. ունեցողին է որ պիտի տրուի:

Բ. Ե.

ՅՈՒՇԿԱՊԱՐԻԿՆԵՐՈՒՆ ՓԱՆՈՒՍԸ

Կը փախչին յախաճած նախնիքն՝ հետ անէն՝
Դէպի ա՛յն սեպ սաք, ուր իրենց ոչը կայ.
Երկիւղէ զամպէժ՝ կ'ըզզան մար հիմայ,
Մութին մէջ առիւծի կ'առնեն հոս մ'ապօքէն:

Ու կ'անցնին կոխելով մոլէղներ՝ հիզրանի,
Ծածոս՝ ու յա՛ մաշտաներ, բան մ'արգելի չէ իրենց.
Ու երկնի մէջ հեռուն կը ցրտի կասան հեց
Ոստայի՝ Ոլիմպի ու Երեսմ Պեղիսնի:

Երբմն ա՛յդ վոնմակին փախըսեաներէն մին
Ծառացած կը դառնայ, կը դիտէ՝ աչք համակ.
Մէկ ոսամար կը հասնի իր եղբայր նախնիքին:

Վասնզի տեսաւ որ լի պայծառ լուսրկան
Կ'երկաւէր ետեւուն, ետեւի՛լ ամօթնակ,
Հեռակեան բոստերին սոսկումը սկայական:

JOSÉ-MARIA DE HEREDIA

